

Boem...Au!

Hyperopvoeding lijkt kinderen te beschermen, maar belast juist

Laat mij maar even. Menig ouder zegt het. Hun kroost schaamte besparend of de schrik om tekort te schieten, lossen ze elk probleem voor hen op. Dat spreekt vanzelf.

Ze dreigen zo hyperouders te worden. Ouders die geen zee te hoog gaat, ook wel helikopterouders genoemd, of bakfietsouders. In de VS kopen ze kniebeschermtjes voor hun kruipende dreumesen en maken ze het ook met hun oudere kinderen zo bont dat universiteiten ze van de campus weren.

Echt iets voor Amerikanen? Dat staat te bezien. In Nederland worden ouders tegenwoordig al niet meer te woord gestaan op een informatienummer voor universiteiten.

Voorheen was de ideale opvoeding er vooral op gericht om een nuttig lid van de maatschappij af te leveren. Dat was kil en het veranderde gelukkig. Maar nu moet die maatschappij zichzelf maar redden, want ouders hebben slechts één doel: hun kind gelukkig te laten zijn. Mislukt dat, dan doen die ouders het verkeerd. Ze spelen daarom op zeker. Vallen en opstaan is niet meer iets waar je groot van wordt. Schooltoetsen worden gezamenlijk voorbereid. De verkoop van antislipsokken en andere vormen van kinderbeveiliging stijgt.

De neiging tot overbescherming wordt versterkt door het elektronisch kinddossier dat voor elke boreling tot het 19de jaar wordt bijgehouden. Er zijn adviesfolders in de wachtkamers van huisartsen en opvoedprogramma's op tv. Het aanbod van opvoedbegeleiding groeit.

Als dat dient om misstanden te voorkomen of te verhelpen, is niemand er op tegen. Maar onverdachte ouders die hun kind al het goede gunnen, beseffen ook dat ze in de gaten worden gehouden. Gebeurt hun kind iets onaangenaams dan kunnen ze daarop afgerekend worden.

Uit een representatief onderzoek van het maandblad J/M voor Ouders blijkt dat bijna de helft van de Nederlandse ouders bezig is overbezorgd te worden. Een derde vreest zelfs al tekort te schieten. Overbezorgheid en faalangst verleiden ouders tot vergaande dienstbaarheid. Tegelijkertijd streven ze naar volledige controle. Buiten zijn verkeer, ziektes en kinderlokken. Binnen zijn kinderen tere prooitjes voor huiselijke ongelukken en voor griezels op chatsites. Intussen moet er gewerkt worden aan maatschappelijk en ook sociaal succes. En het kind? Dat wordt liefderijk geplet.

Die ontwikkeling moet gekeerd worden, bijvoorbeeld door de centra voor jeugd en gezin. Want dat wanhopig verantwoorde opvoeden is onnodig zwaar voor de ouders. Nog zwaarder is het voor hun kinderen. Voldoen die niet aan de gestelde idealen, dan zullen hun ouders dat zichzelf aanrekenen. Maar schuldgevoel heeft de neiging terug te kaatsen. In dat geval bedreigt het die kinderen.

Kinderen hoeven niet te worden gegijzeld in bezorgdheid. Tegenslag prikkelt ze. Annie M.G. Schmidt beschreef het in 'Dikkertje Dap'. Die kwam hard te vallen, toen hij zoiets idioots had ondernomen als de giraf een klontje geven. 'Boem! Au!...' Gaf niks. Dikkertje Dap probeerde het gewoon opnieuw: 'Morgen kom ik toch weer hier met de trap'.

Elk kind is een project Gezinnen worden kleiner, faalangst ouders groter

Frederiek Weeda

Ouders letten erg op hun kinderen omdat ze er maar één of twee hebben. Ze geloven ook dat ze grote invloed hebben, wat stress veroorzaakt.

Kleine gezinnen, zegt pedagoog Bas Levering van de Universiteit Utrecht, dát is de oorzaak. Voor stress bij ouders over de opvoeding. Voor hyper parenting, zoals het in Amerika wordt genoemd.

Je zou denken dat een klein gezin makkelijker is te bestieren dan een groot gezin, maar het tegendeel is waar. Kinderen zijn anno 2010 een **project** van hun ouders, zegt Levering, een bewuste keuze. En een **project** moet slagen.

Vanochtend bleek (weer, volgens Levering) uit een onderzoek van het opvoedingsblad J/M, onder 600 ouders, dat de meeste ouders geloven dat het geluk en het succes van hun **kind** maakbaar is. Dat zij daar als ouders grote invloed op hebben en er dus veel voor moeten doen. En dat ze daar stress van krijgen als het niet lijkt aan te slaan. Levering: Ouders moeten zich op feestjes verantwoorden voor het gedrag en het eventuele falen van hun kinderen. Vroeger, als je er meer dan drie had, hing er veel minder af van dat éne **kind**.

Ironisch is het wel, zeggen de pedagogen: nog nooit is er zo veel belangstelling geweest voor pedagogiek als de laatste tien jaar. Er verschijnen tal van tijdschriften en programma's over. En vaders bemoeien zich er publiekelijk mee (op zichzelf prachtig!) Het demissionaire kabinet had er zelfs een ministerie voor opgericht: Jeugd en Gezin. Maar al die aandacht voor kinderen, zeggen pedagogen, heeft ook nadelen.

Kinderen móéten zich ontwikkelen op cognitief, sociaal, creatief én sportief gebied. En dat geldt volgens Levering voor alle lagen van de bevolking - niet alleen bij hoogopgeleide of ambitieuze ouders. Kinderen worden op alle niveaus gestimuleerd én beschermd.

Omdat moderne ouders zo op hun kinderen letten, vallen kleine tekortkomingen ook snel op. Daarvoor bestaat een groeiende industrie aan hulpverleners. Is uw **kind** verlegen, dan moet het naar assertiviteitstraining. Gestresst? Naar yoga. Faalangstig? Naar een kinderpsycholoog. Onhandig met de bal? Naar een fysiotherapeut.

Vervolg Opvoeding: pagina 2

Kinderen moeten kunnen vallen en ruziën

En als het gedrag écht uit de hand loopt, en ook de juf zich zorgen gaat maken, dan worden er dossiers opgebouwd vol observaties en adviezen. Door het consultatiebureau, de schoolarts, het lokale psychologisch instituut. Ruim 200.000 kinderen slikken dagelijks een medicijn als ritalin of concerta omdat ze te druk worden bevonden en zich op school niet goed kunnen concentreren.

Vorig jaar, bleek recent, schreven artsen 149.000 keer een recept voor een antipsychoticum voor aan een kind met autisme. Dat zou een kalmerende werking op ze hebben.

Het geldt voor alle westerse samenlevingen. De populaire Deense gezinstherapeut Jesper Juul schreef er vorig jaar een bestseller over Nieuwe waarden voor een nieuwe tijd. Omdat hij in zijn gezinspraktijk zoveel onzekere ouders tegenkomt. Ouders die hun kind voor elke teleurstelling of elk pijntje willen behoeden, wat onmogelijk is en misschien zelfs contraproductief. Ouders die conflicten uit de weg gaan en daardoor compleet 'geleefd' worden. En ouders die te veel keuzes aan het kind overlaten. Hij schreef: 'Kinderen hebben er behoefte aan dat hun ouders een soort vuurtoren zijn die regelmatige en heldere signalen uitzendt, zodat de kinderen kunnen leren navigeren in het bestaan.' Hij zegt ook: láát het kind vallen, ruzie maken, teleurgesteld worden. Daar wordt het juist sterker van.

Er is nog een oorzaak voor de hyperopvoeding, zegt Bas Levering. En dat is dat beide ouders werken en kinderen meer tijd doorbrengen in de kinderopvang. Niet allemaal, maar de meerderheid.

Kinderen worden dus grote delen van de week opgevoed door professionals. Die laten hen minder risico's nemen dan een ouder doet omdat ze voor een ongeval aansprakelijk kunnen worden gesteld. Kinderen hebben veel minder vrijheid dan vroeger, stelt Levering. Letterlijk: ze mogen de straat niet zomaar oversteken wegens de vele auto's. Maar ook op een subtielere manier: bij vader of moeder thuis zijn kinderen vrijer om hun ware emoties te tonen dan bij een professional, in een groep.

In het boek Gekkenwerk over Amerikaanse moeders van J. Warner, staat een hilarisch voorbeeld van hyperparenting: een moeder gaat zelf in therapie omdat zij ongelukkig wordt van de manier waarop speelafspraken worden gemaakt bij de schoolpoort.